

Gymnázium Jiřího Ortena

Předmět: **Seminář společenských věd**
 Náplň: **Propojení jednotlivých společenských věd – komplexní opakování**
 Třída: **4. ročník a oktáva**
 Počet hodin: 2 hodiny týdně
 Pomůcky: PC, dataprojektor, odborné publikace

Téma	Výstupy vědomostní <i>Výstupy procedurální</i>	Pojmy	Poznámky
<p>1. Filosofie</p> <p>Nábožensko- filosofické systémy východu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje významné náboženské systémy • Identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti • Porovná východiska filosofie, mýtu, náboženství, rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení • Objasní vznik, vývoj hinduismu, buddhismu, konfucianismu, taoismu • Charakterizuje význam řecké přírodní filosofie a její vývoj • Uvede hlavní filozofické myšlenky a představitele atomistů, sofistů, filosofů 	<p>mýtus šamanismus náboženství filosofie átman brahma karma 4 vznešené pravdy drahma hinduismus džinismus Buddha buddhismus védy upanišády nirvána Konfucius Lao-c Jin - jang I - ting</p>	<p>Výstupy vědomostní a procedurální jsou shodné u každého tématu.</p> <p>Jak mohu používat komunikační dovednosti k odolávání neúčinnému nátlaku.</p> <p>Jak ovládám myšlenkové postupy řešení problémů a co se v této oblasti mohu dále učit.</p> <p>Jak se ovládám v situacích řešení problémů.</p> <p>Jak ovládám sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v interakci s druhými lidmi a co</p>

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Řecká filosofie</p>	<p>vrcholného období, helénistů</p>	<p>arché apeiron atom milétská škola Anaximandros Anaximenes Pythagoras Eleaté přírodní filosofie Hérakleitos Demokritos sofistika Sokrates Platón Aristoteles epikureismus skepticismus stoicismus judaismus křesťanství patristika Vulgáta apologeti sv. Augustýn scholastika nominalisté realisté T. Akvinský W. Ockham</p>	<p>se v této oblasti mohu dále učit.</p> <p>verbální a neverbální komunikace</p> <p>Jak jsem schopen přijímat názory druhých lidí jako možná východiska pro svůj další rozvoj.</p> <p>sociálně-komunikační dovednosti výhodné pro spolupráci (jasná komunikace, argumentace, řešení sporů)</p>
<p>Filosofie středověku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Porovná antický a středověký obraz světa • Charakterizuje období patristiky a scholastiky a jejich zasazení do širšího kulturního a historického kontextu doby • Charakterizuje vybrané osobnosti středověkého myšlení, hledání vzájemného vztahu víry a rozumu • Porovná středověký a novověký obraz světa • Objasní duchovní, ekonomické a politické předpoklady renesančního „návratu k antice“ (osvícenství, encyklopedismus) • Rozliší východiska i způsoby 	<p>epikureismus skepticismus stoicismus judaismus křesťanství patristika Vulgáta apologeti sv. Augustýn scholastika nominalisté realisté T. Akvinský W. Ockham</p>	<p>příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií)</p> <p>komunikace a spolupráce v týmu (stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti, otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek)</p>

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Novověká filosofie</p>	<p>poznání, jimiž se vyznačovaly filosofické směry racionalismus iracionalismus empirismus sensualismus skepticismus německá klasická filosofie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje a rozliší znaky filosofických směrů 20. století (fenomenologie, existencialismus, pragmatismus, pozitivismus) • Charakterizuje postmoderní filosofii • Vymezi pojem etika a její předmět • Objasní a odliší obsah pojmů 	<p>renesance reformace humanismus N. Machiavelli T. Hobbes F. Bacon R.Descartes kartesianismus B. Spinoza W.Leibnitz monády J. Locke monismus dualismus materialismus idealismus kategorický imperativ skepse racionalismus empirismus sensualismus iracionalismus skepticismus apriori aposteriori I. Kant G. Hegel společenská smlouva</p>	<p>rozbor zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv (důležitost pro život, aktuálnost, negativita, blízkost, jednoduchost, jednoznačnost, přítomnost prominentní osoby, možnost trvání v čase)</p> <p>Jak jsem schopen orientovat se v neznámém prostředí a mezinárodních situacích.</p> <p>Jak jsem schopen přijímat názory druhých lidí jako možná východiska pro svůj další rozvoj.</p>
----------------------------------	---	---	--

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Současná filozofie</p> <p>Etika</p>	<p>etika, mravy, mravnost, morálka, etiketa</p> <ul style="list-style-type: none">• Charakterizuje typy etik - hédonistická, naturalistická, utilitaristická, pragmatická <p>Objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů - svoboda, vůle, dobro a zlo, spravedlnost, vina, mravní rozhodování</p>	<p>osvícenství A. Schopenhauer F. Nietzsche pragmatismus fenomenologie existencialismus utilitarismus E. Husserl K. Jaspers M. Heidegger J. P. Sartre etika mrav mravnost morálka moralita hédoné utilita hédonismus pragmatismus utilitarismus naturalismus dobro zlo vina svoboda spravedlnost</p>	<p>Jak hodnotím morálku vlastního jednání a jak rozlišuji mezi dobrem a zlem ve svém životě.</p> <p>Jak mohu rozvíjet dobré vztahy k lidem.</p> <p>Jak se mohu angažovat ve</p>
--	---	--	---

Gymnázium Jiřího Ortena

			<p>prospěch druhých lidí.</p> <p>Příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných</p>
<p>2. Mezinárodní vztahy</p> <p>Evropská integrace</p> <p>Mezinárodní organizace</p> <p>Planetární problémy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje mezinárodní organizace • Objasní význam diplomacie • Vymezi spolupráci mezi státy • Charakterizuje podstatu a průběh evropské integrace • Vysvětlí význam a cíle Evropské unie • Uvede významné mezinárodní organizace a jejich cíle (OSN, NATO) • Vysvětlí význam zapojení ČR a EU do mezinárodních organizací • Uvádí konkrétní příklady hlavních globálních problémů současného světa • Formuluje zásady udržitelného rozvoje • Na příkladu uvádí, jak lze realizovat zásady trvale udržitelného rozvoje v běžném životě • Charakterizuje proces globalizace 	<p>diplomacie</p> <p>mezinárodní organizace</p> <p>mezinárodní smlouvy</p> <p>mezinárodní spolupráce</p> <p>EU</p> <p>NATO</p> <p>globální problém</p> <p>trvale udržitelný rozvoj</p> <p>terorismus</p>	<p>Které příčiny způsobují etnickou, náboženskou a jinou neshášenlivost jako možný zdroj napětí (interkulturní konflikt) a jak jí předcházet.</p> <p>Jaké postoje a jednání provázejí xenofobii, rasismus, intoleranci a extremismus.</p> <p>Jaké jsou postoje a jednání občana České republiky a Evropana ve vztahu k imigraci jako jevu současnosti, k imigrantům a k imigrační politice státu (Evropská unie).</p>

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>3. Politologie</p> <p>Stát</p> <p>Právní základy státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje politologii jako vědní disciplínu • Objasní praktický význam politologie • Vymezí pojem státu • Popíše vznik a vývoj státu • Vymezí účel a funkci státu • Uvede způsob, jak lze získat české státní občanství a jak ho lze pozbyt • Vysvětlí základní charakteristiky právního státu • Popíše základní symboly české státnosti a objasnit jejich význam • Vysvětlí funkci ústavy a ústavních principů (dělbý moci, brzd a rovnovah) pro fungování demokracie • Popíše, jakým způsobem se lze bránit porušování lidských práv • Popíše znaky demokracie • Rozliší základní formy demokracie (zastupitelská, přímá, většinová, pluralitně-konsenzuální) • Pojmenuje rizika ohrožení demokracie 	<p>politologie politika</p> <p>stát státní občanství</p> <p>právní stát státní symboly ČR základní lidská práva ústava moc systém brzd a rovnovah</p> <p>demokracie</p>	
--	---	---	--

Gymnázium Jiřího Ortena

Demokracie	<ul style="list-style-type: none">• Zdůvodní dělbu státní moci v demokratických státech• Charakterizuje hlavní subjekty státní moci ČR a popíše náplň jejich činnosti• Objasní proces tvorby a schvalování zákonů v ČR• Vymezí pojmy politika, politický režim• Uvede možné formy politické participace v demokratické společnosti• Vysvětlí význam politických stran a politické plurality• Charakterizuje základní politické ideologie (konzervatismus, liberalismus, socialismus, komunismus, fašismus, anarchismus, nacionalismus, rasismus)• Objasní hlavní formy přímé demokracie	formy demokracie	
Principy dělby státní moci, orgány státní moci a jejich struktura			
Politika a politické subjekty	<ul style="list-style-type: none">• Objasní funkci voleb v demokratických státech• Charakterizuje volební systémy (poměrný, většinový)• Popíše základní články státní správy a samosprávy v ČR• Objasní pravomoci orgánů	politika politický systém politická strana	
Formy participace občanů v politickém životě			

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Státní správa a samospráva</p>	<p>státní správy a samosprávy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí úlohu místní samosprávy pro občany 	<p>volby většinový poměrný</p> <p>státní správa samospráva</p>	
<p>4. Právo Právní řád a právní ochrana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Popíše a vysvětlí, jak je uspořádán právní řád ČR • Uvede, jak a kde se uveřejňují právní normy • Popíše soustavu soudů v České republice a vymezí, čím se zabývají • Uvede náplň činnosti policie, 	<p>právo právní řád pramen práva právní normy právní vztahy soud policie státní zástupce</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Právní vztahy</p>	<p>státního zastupitelství a soudů, advokátů a notářů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popíše podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) • Vyloží, v čem spočívá rozdíl mezi osobou fyzickou a právníkou • Vymezí pojem právní subjektivita, uvede, kdy vzniká a jak zaniká • Vymezí pojem způsobilost k právním úkonům a uvede, za jakých okolností vzniká, za jakých okolností je omezena, a jak zaniká • Vymezí pojem veřejné a soukromé právo • Uvede formální prameny určených práv • Charakterizuje určené právo • Vymezí obsah stanovených práv • Vyhledává praktické příklady • Objasní, k čemu slouží správní řízení • Rozliší trestný čin a přestupek 	<p>soudce fyzická osoba právní osoba manželství SJM pracovní poměr zaměstnanec zaměstnavatel výpověď právní způsobilost veřejné právo soukromé právo vina presumpce neviny obviněný obžalovaný odsouzený trestný čin přestupek smlouva pacht hmotné právo procesní právo náhradní rodinná výchova rodičovská zodpovědnost</p>	
<p>Občanské právo Rodinné právo Pracovní právo Trestní právo</p>			

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Správní řízení</p> <p>5. Ekonomie Hlavní charakteristiky ekonomie jako vědní disciplíny</p> <p>Tržní mechanismus</p> <p>Podnikání</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vysvětlí praktický význam ekonomie pro člověka• Charakterizuje jednotlivé ekonomické školy• Vysvětlí úlohu trhu v ekonomice• Objasní vývoj poptávky, nabídky a ceny na trhu• Objasní pojmy náklady, výnosy, zisk• Rozliší jednotlivé formy podnikání, jejich výhody a nevýhody• Objasní a srovná formy konkurence• Charakterizuje a rozliší jednotlivé formy peněz a objasní jejich funkci• Charakterizuje druhy cenných papírů a možnost jejich použití, zhodnotit riziko jejich nákupu a prodeje• Vysvětlí důvody inflace• Objasní funkci centrální banky a obchodních bank• Srovná zákonné a smluvní pojištění• Srovná a vysvětlí	<p>ekonomie ekonomika výrobní prostředky merkantilismus liberální ekonomie keynesiánská ekonomie monetární teorie marxistická teorie tržní ekonomika trh potřeba domácnosti firma nabídka poptávka cena</p>	
---	--	---	--

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Peníze</p> <p>Národní hospodářství a úloha státu v tržní ekonomice</p>	<p>makroekonomické ukazatele a jejich vliv na životní úroveň občanů</p> <ul style="list-style-type: none">• Objasní způsob zásahů státu do tržní ekonomiky• Vysvětlí fungování státního rozpočtu• Rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní	<p>podnikatelství náklady výnosy zisk konkurence monopol oligopol kartel monopolní konkurence peníze cenný papír banka úvěr úrok centrální banka pojištění HDP nezaměstnanost platební bilance státní rozpočet mandatorní výdaje kapitál bankovní účet investice přímé daně nepřímé daně spotřební daň DPH</p>	
---	--	--	--

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>6. Sociologie</p> <p>Člověk ve společnosti</p> <p>Sociální útvary a sociální vztahy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí proces socializace a popíše jeho průběh • Vysvětlí pojem sociální struktura společnosti • Popíše podstatu a důsledky sociální nerovnosti • Vymezi různé sociální útvary a vysvětlí jejich funkci • Vysvětlí pojem sociální role • Popíše hlavní charakteristiky soudobé rodiny a její proměnu v posledních desetiletích • Identifikuje rozdíl mezi vztahy formálními a neformálními • Zhodnotí různé přístupy k řešení konfliktů a jejich důsledky • Vysvětlí podstatu a význam sociální kontroly • Vymezi základní pojmy z oblasti kultury (kultura v nejširším slova smyslu, hmotná a duchovní kultura) • Objasní funkci víry a náboženství v životě člověka 	<p>socializace sociální struktura sociální nerovnost sociální skupina agregát dav sociální role rodina konflikt formální neformální vztahy sociální kontrola sociální mobilita sociální status kultura etnocentrismus judaismus křesťanství islám hinduismus masová kultura masmédia</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena

Kultura a civilizace	<ul style="list-style-type: none">• Charakterizuje hlavní světová náboženství (křesťanství, judaismus, islám, hinduismus, buddhismus)• Charakterizuje společné znaky a rozdíly světových náboženství a objasní kulturní rozdíly plynoucí z různých náboženství a tradic• Objasní úlohu masmédií v demokratickém státě		
7. Psychologie Člověk jako osobnost Učení a komunikace	<ul style="list-style-type: none">• Identifikuje předmět psychologie, psychologické disciplíny a směry• Rozlišuje strukturu osobnosti (charakter, vlastnosti, rysy, temperament)• Porovnává základní charakteristiky jednotlivých etap lidského života• Rozlišuje druhy učení, efektivnost učení• Identifikuje zásady efektivní komunikace• Identifikuje druhy manipulace• Objasní předpoklady zdravého duševního vývoje• Identifikuje základní náročné životní situace člověka (stres,	osobnost temperament psychické vlastnosti charakter kognice abstrakce myšlení paměť podmíněný nepodmíněný reflex senzomotorický pojem vhled verbální	

Gymnázium Jiřího Ortena

<p>Duševní vývoj osobnosti, poruchy vývoje osobnosti</p> <p>Psychické jevy</p> <p>Konflikty a jejich řešení</p>	<p>frustrace, deprivace), jejich příčiny a možnosti předcházení těmto situacím</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasní způsoby řešení náročných životních situací (agrese, únik) • Identifikuje psychické procesy, stavy, vlastnosti • Objasní charakter psychických procesů • Objasní pojem potřeba a motivace • Srovnává formální a neformální vztahy • Identifikuje druhy konfliktů, možnosti jejich řešení • Vysvětlí pojem asertivní chování 	<p>komunikace interakce neverbální komunikant komuniké psychohygiena stres frustrace deprivace duševní porucha agrese únik regrese psychické procesy psychické stavy paměť myšlení konflikt interpersonální intrapersonální asertivita manipulace</p>	
--	---	---	--